

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Онищенко Сергій Вікторович

Кандидат педагогічних наук, доцент

(Бердянський державний педагогічний університет)

XXI століття – століття цифрової інформації, століття, коли з неймовірною швидкістю на світ народжуються сотні нових високотехнологічних пристроїв, які мають на меті зробити людське життя комфортнішим.

Цифровими технологіями охоплені всі сфери людського буття. Сьогодні величезна кількість країн має позитивний досвід використання цих технологій в освіті. Особливу роль вони відіграють в освіті людей з особливими потребами, які мають обмежені можливості здоров'я (ОМЗ) та людей з інвалідністю.

Удосконалення технічних можливостей, високотехнологічне обладнання призводять до вдосконалення і постійної модернізації інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових пристроїв, які щодня застосовуються в житті сучасної людини.

Для отримання повноцінної освіти людьми з ОМЗ зараз створюються і використовуються допоміжні технології, що представляють собою пристрої, спрямовані на забезпечення комфортних умов в повсякденному житті. Так, для людей з вадами зору та сліпих учнів використовуються технічні засоби комунікації в слуховій і тактильній модальності: програми, що перетворюють текст в мову, або текстомовні конвектори, синтезатори мови, які можуть озвучувати ярлик, що знаходиться на деяких зображеннях.

Для дітей і підлітків з порушеннями зору активно використовуються програми, за допомогою яких озвучується інформація - «Екранний читець». Особливу роль в системі навчання сліпих та частково зрячих дітей відіграє аудіоматеріал, який в залежності від конкретних освітніх завдань може бути оформлений у варіанті аудіолекції, аудіотренажера, аудіотеста або аудіопосібника.

У практиці педагогів активно використовуються мовні тренажери «Гоу Струм» – вони виконують функції мовного тренажера і засоби для елементарної мовної комунікації і призначені для засвоєння, розвитку або відновлення мовних навичок або за допомогою фахівця, або самостійно. Пристрій має диктофон, за допомогою якого можна записати або відтворити заздалегідь записані звуки.

Цифрові технології вносять величезний вклад у подолання освітніх і соціальних бар'єрів, вони вже стали звичними щоденними інструментами для вирішення найпростіших завдань в ситуації інклюзивної освіти. Використання різних навчальних платформ допомагає відслідковувати успіхи кожного учня, а це стає особливо важливо, коли в класі займаються діти з різними освітніми потребами.

Сьогодні неможливо говорити про якісне життя людей з ОМЗ без використання ними спеціальних технічних засобів в залежності від виду та ступеня обмежень функціонування. Технологічна промисловість пропонує різні

модифікації клавіатур і маніпуляторів для людей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату, тактильні та аудіодісплеї для незрячих користувачів, монітори Брайля, спеціалізовані миші для людей з порушеннями слуху та мовлення. Наприклад, додаток Google Gesture переводить мову глухонімих людей на словесні форми пред'явлення інформації в режимі реального часу. При фіксації на руках спеціальних пристроїв у вигляді невеликих ремінців, шляхом електроміографії піддаються аналізу задіяні при жесті м'язи, отримана інформація передається в смартфон абонента. Ще одним важливим винаходом, виконаним в університеті Kinki University, стало пристрій управління курсором миші на екрані комп'ютера за допомогою дихання людини у вигляді спеціальної трубки: спеціальний пристрій аналізує силу і тривалість вдиху або видиху, позиціонуючи покажчик миші.

У тифлотехніки активно використовується індустрія 3D-друку, наприклад, при підготовці рельєфних фотоальбомів і в створенні брайлівський текстів за допомогою 3D-принтерів. А сама новітня технологія – це тактильні голограми для створення відчутних на дотик тривимірних об'єктів. Заснована дана технологія на ультразвуку, сфальцьованому над пристроєм. Звукові хвилі сприймаються тактильно, а при додаванні тягучих рідин, наприклад масла, що виводяться тривимірні моделі стають візуальними.

Потрібно зауважити, що сьогодні в освітніх організаціях, в тому, числі, і в спеціалізованих навчальних закладах, педагогами створюється особлива освітньо-виховне середовище за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій, в тому числі цифрових освітніх ресурсів, дистанційних форм навчання, використання спеціальних освітніх платформ і порталів і т.д.

Робота по використанню дистанційних форм навчання, при роботі з дітьми з ОМЗ, спрямована саме на вирішення таких завдань як: створення умов для отримання повноцінної освіти без будь-яких обмежень, забезпечення індивідуального освітнього супроводу на основі інклюзивних підходів. Отримання повноцінного без бар'єрної освіти людьми з особливими освітніми потребами в свою чергу є запорукою успішної соціалізації.

Оволодіння педагогічними працівниками сучасними інформаційними і цифровими технологіями – це не тільки данина моді, але гостра необхідність при організації навчального процесу в інклюзивних умовах. Педагог не може працювати в умовах глобальної інформатизації без постійного самовдосконалення та саморозвитку. В даний час ведеться активна робота по підвищенню кваліфікації і професійної перепідготовки величезного числа педагогів як очно, так і дистанційно. Викладачі ВНЗ та шкільні вчителі інтенсивно опановують інтерактивними технологіями навчання: кейс-методами, іграми, тренінгами, ігровим проектуванням, так як вони розвивають не тільки базові компетентності, а й метакомпетентності учня.

Процес розвитку інклюзивної освіти, модернізація його структури і змісту залишаються актуальними в даний час. Оснащення освітніх організацій сучасним технічним обладнанням є невід'ємною частиною модернізації освітнього

середовища при організації інклюзивного процесу, забезпечуючи її доступність для дітей і дорослих з різними потребами та індивідуальними особливостями розвитку. Цілеспрямоване використання можливостей сучасних цифрових технологій педагогом сприятиме ефективній роботі щодо подолання порушень психофізичного розвитку, а вдосконалення технічних можливостей цифрових технологій дозволить адресно, з урахуванням потреб кожного варіанта дизонтогенеза і кожної дитини з ОМЗ вирішити питання успішного навчання та адаптації в соціумі.

Література

1. Іттерстад Г. Інклюзія - що означає це поняття і з якими проблемами стикається норвезька школа, втілюючи його в життя? [Електронний ресурс] // Психологічна наука і освіта. 2011. № 3. С. 41-49. URL: http://psyjournals.ru/files/46350/psyedu_2011_n3_Itterstad.pdf